

Brønshøj vandtårn

Adresse:	Brønshøjvej 29, 2700 Brønshøj
Ibrugtagning:	1930
Stadsarkitekt:	Poul Holsøe
Arkitektmedarbejder:	Ib Lunding

Vandtårnet i Brønshøj er et pionerværk i dansk arkitektur. Dels er det opført som en konsekvent jernbetonbygning, dels er det stilistisk en af de tidligst gennemførte funktionalistiske bygværker indenfor stadsarkitektens resort. Byggeriet fandt sted inden den epokegørende Stockholm-udstilling af Erik Gunnar Asplund, så der er virkelig tale om et værk inspireret af den nye internationale modernisme, som den kendes fra Bauhaus Dessau. På denne tid turde myndighederne ikke tillade boligbebyggelser opført i jernbeton, så derfor blev det alene indenfor industribyggeriet, at den nye metode kunne anvendes. Det er påfaldende, hvor frigjort det arkitektoniske sprog er i vandtårnet. Det ses nemmest ved at sammenligne med et næsten samtidigt jernbetonbyggeri som Jysk Andels-Foderstofforretnings silo på Århus Havn fra 1925, der trods sin konsekvente byggemetode optræder anderledes afhængigt af ældre byggeskik.

Vandtårnet er opført i nært samarbejde med Københavns Vandforsynings ingeniører. Fugerne mellem støbehøjderne, der er på en meter, markeres i facaden, ”hvorved betonens karakter som materiale bevares”. Den yderste beholderring er ca. 25,5 m i diameter, og tårnets højde er ca. 34 meter. Vandtårnet ligger midt i et villakvarter og er derfor omgivet af et grusbelagt torv med grupper af træer (er det stadig det?). Med det nu fredede vandtårn har Ib Lunding skabt et af sine hovedværker i dansk arkitektur. I modsætning til senere ejendomme, som Champagne-huset på Grønningen i København, er det aldeles prunkløst. Lunding, der ellers aldrig forsømte at udsmykke sine huse med snurrigt pynt, har med vandtårnet skabt et karskt bygningsværk, der i sit inderste væsen lever op til funktionalismens krav om saglighed.

Litteratur: *Arkitekten 1929 M*, p. 34-37.

Claus M. Smidt (mag. art., fhv. seniorforsker ved Danmarks Kunstbibliotek)

Tegningsfortegnelse:

Udvalgte og skannede tegninger markeret med blå skrift er anbragt først i fortegnelsen.

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Måle- stok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
VI C Br 1930 /1	7131-0	Situationsplan nr. 3	1:200	1930		Tuschtegning med blyantskravering	Tj	7,3
VI C Br 1928 /3	7131-1, 7131-2	Opstalter	1:200	1928		Tuschtegning med blyantskravering	Tj	7,3
VI C Br 1928 /4	7131-1, 7131-2	Vandtårn. Opstalt	1:100	1928		Tuschtegning med blyantskravering	Tj	7,3
VI C BR 1928 /5	7131-1, 7131-2	Vandtårn. Plansnit og lodret snit	1:100	1928		Tuschtegning med blyantskravering	Tj	7,3
VI C BR 1930 /16	7131-1, 7131-2	Vandtårn for højdezonen, Brønshøjvej m.fl.. Plan og snit af tårnet samt vedliggende træbygning	1:100	1930		Tuschtegning med blyantskravering	Tj	7,3

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Måle- stok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
VI C Br 1929 /2	7131-1	Vandtårn. Vindue	1:1, 1:5	1929		Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1929 /4	7131-1	Vandtårn. Detailtegning af tårnets vindue	1:1	1929		Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1930 ca. /2	7131-1	Vandtårn. Detailler af ventilator	1:1	1930	Udateret	Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1930 ca. /3	7131-1	Vandtårn. Detailler af ventilator	1:1	1930	Udateret	Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1929 /7	7131-1	Vandtårn. Ventilation	1:1	1929		Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1930 /10	7131-2	Træbygning. Detailler	1:20, 1:1	1930		Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1931 /1	7131-2	Træbygning. Smedejernsring til hoveddør	1:1	1931		Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3
VI C Br 1931 /3	7131-10	Træbygning. Gitter, detailler	1:1	1931		Tuschtegning med blyants-skravering	Tj	7,3

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Måle- stok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
VI C Br 1928 /13	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 5. Plansnit B-B, C-C og detailler. Med påtegninger.	1:10, 1:20	1928	Udateret	Tryk	Tj	7,3
VI C Br 1928 /14	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 6. Vandret snit C-C. Med påtegnin- ger	1:20	1928		Tryk	Tj	7,3
VI C Br 1928 /15	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 7. Detailler i jernbeton. Med påteg- ninger	1:20	1928		Tryk	Tj	7,3
VI C Br 1928 /16	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 8. Detailler i jernbeton.	1:20	1928		Tryk	Tj	7,3
VI C Br 1928 /17	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 9. Detailler i jernbeton. Med påteg- ninger	1:20	1928		Tryk	Tj	7,3
VI C Br 1928 /18	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 10. Detailler i jernbeton.	1:20	1928		Tryk	Tj	7,3
VI C Br 1928 /19	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Plan 10. Fundamentsplan	1:20	1928		Tryk	Tj	7,3

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Måle- stok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
VI C Br 1928 /20	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Snit og planer (tidlig udgave ?). Med på- tegninger	1:200, 1:25	1928	Udateret	Tryk med blyantspåteg- ninger	Tj	7,3
VI C Br 1930 ca. /4	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Træbygning. Kloakplan	1:100, 1:250	1930	Udateret	Tryk med farvepåteg- ninger	Tj	7,3
VI C Br 1929 /8	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Udvendig jerntrappe. Med påtegninger	1:10	1929		Lystryk	Tj	7,3
VI C Br 1930 /13	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Ovenlys over trapperum m.m.	1:5	1930		Lystryk	Tj	7,3
VI C Br 1929 /9	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Indstøbning af rør og bolte. Med påteg- ninger	1:20	1929		Lystryk med blyantspåteg- ninger	Tj	7,3
VI C Br 1930 /14	7131-1	Ingeniørtegning (Kbh. Vandforsyning). Broncegitte	1:5	1930		Lystryk	Tj	7,3
VI C Br 1930 /15	7131-1	Ingeniørtegning. Ventilationsrør og vin- due	1:1, 1:5	1930		Tuschtegning (transparent tryk)	Tj	7,3
VI C Br 1930 ca. /5	7131-1	Ingeniørtegning. Vindueskarm	1:5, 1:1	1930	Udateret	Lystryk	Tj	7,3

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Måle- stok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
VI C Br 1930 ca. /6	7131-1	Ingeniørtegning. Ventilationsrør	1:1	1930	Udateret	Blåtryk	Tj	7,3